

VANINA KANINI

**ANALIZA E NEVOJAVE TË GJUHËS SË HUAJ TEK
STUDENTËT TË CILËT STUDIOJNË NË FAKULTETIN E
GJEOLGJI-MINIERAVE**

Në mësimin e gjuhës së huaj në fakultetet e Universitetit Politeknik, pas me tepër se 13 vitesh pune, kam vënë re se janë të nevojshme disa ndryshime për të mundësuar studentët e inxhinierisë të kenë sukses në mjediset akademike. Për të përcaktuar se çfarë studentët duhet të arrijnë me anë të mësimin të gjuhës angleze, është e domosdoshme për të kryer një analizë të nevojave të tyre mbi gjuhën.

Më konkretisht, ky material ka për qëllim të identifikojë perceptimet e studentëve të frekuencave e aftësive të gjuhës angleze të përdorura, rëndësia e këtyre aftësive, fushat e përdorimit të gjuhës që ata kanë nevojë për trajnim/mësimdhënie dhe preferencat e tyre për kurset e gjuhës angleze.

Unë në këtë artikull kam përzgjedhur për të bërë një analizë rreth studentëve të cilët studiojnë në Fakultetin e Gjeologji-Minierave dhe kjo për dy arsye: e para, meqenëse jap mësim në këtë fakultet prej 10 vitesh dhe e dyta, sepse është ndër fakultetet e vetme të cilat bëjnë pjesë në Universitetin Politeknik, ku rezultatet e studentëve në mësimin e gjuhëve të huaja janë shumë të ulëta.

Rezultatet theksojnë rëndësinë e gjuhës angleze për studentët e Fakultetit Gjeologji-Minierave (FGJM), pritshmëritë e tyre dhe nevojat në lidhje me gjuhën angleze. Artikulli përfundon me implikimet pedagogjike që mund të ndihmojnë në përmirësimin e kursit aktual të gjuhës angleze të bazuar në nevojat e studentëve.

Fjalët kyçe: Analiza e Nevojave (NA), Gjuha Angleze për Qëllime Specifike (ESP).

Hyrje

Hulumtimet e mëparshme në fushën e inxhinierisë kanë treguar se gjuha angleze është e një rëndësie të madhe në jetën akademike dhe profesionale të studentëve të cilët studiojnë në fushat e inxhinierisë. (Basturkman, 1998; Pritchard & Nasr, 2004; Joesba & Ardeo, 2005; Hui, 2007; Venkatraman & Prema, 2007). Për shembull, studiues të shumtë kanë vënë në dukje se gjuha angleze është një mjet thelbësor në inxhinieri arsim dhe për këtë arsye “integrimi i gjuhës angleze në inxhinieri, shkencë dhe matematikë është një mënyrë efektive për të përmirësuar ecurinë e studentëve të inxhinierisë në

gjuhën e folur dhe atë të shkruar”. Përveç kësaj, Pritchard & Nasr (2004, f. 426) theksoi se "gjuha angleze është e një rëndësie të veçantë për inxhinierët sepse ajo është gjuha kryesore ndërkombëtare e shkencës dhe është parë si një mjet efektiv për t'u mundësuar këtyre studentëve të bëhen të njohur me tekstet profesionale të shkruara në gjuhën angleze”. Studentët e inxhinierive duhet të përballen me këtë fakt, ndërsa ata janë studentë dhe librat, gazetat, dorëshkrimet, revistat, etj. të shkruara në gjuhën angleze janë të përfshira në listat e tyre të leximit dhe pas diplomimit, sepse një nga burimet e tyre më të vlefshme në tregun e punës do të jetë gjuha angleze.

Thënë kjo, kthejmë vështrimin mbi gjuhën e huaj në UPT, e më saktësisht, në Fakultetin e Gjeologji-Minierave (FGJM) dhe që në fillim vëmë re një fakt, i cili është kyç në nxënien e studentëve:

Në FGJM, studentët kanë një nivel të ulët në gjuhën angleze bazuar në eksperiencën time mbi 10 vjeçare në këtë fakultet si dhe në rezultatet e studentëve të dhëna gjatë këtyre viteve, duke marrë në konsideratë edhe studentët të cilët kanë përfunduar studimet e tyre universitare dhe ju është dashur të përballen më pas me provime ndërkombëtare të gjuhës së huaj, ku rezultatet e tyre në këto provime nuk kanë qenë të një niveli të lartë, madje dhe shpesh herë kanë marrë pikë të pamjaftueshme. Pedagogë të cilët japin mësim në këtë fakultet janë të mendimit se studentët përfundojnë studimet e tyre pa ndonjë përfitim nga kursi i gjuhës angleze kjo është për shkak se, sipas tyre, të diplomuarit ende përballen me shumë vështirësi në përdorimin e gjuhës. Si rezultat i performancës së tyre të ulët në anglisht, shumica e të diplomuarve të FGJM kanë qenë të refuzuar teksa aplikonin për punë me kompani të ndryshme, etj. Në këtë drejtim, ata gjithmonë e kanë të vështirë për t'u bashkuar me kompanitë punëdhënëse për shkak të problemeve të tyre gjuhësore, dhe për këtë arsye atyre u këshillohet për të përmirësuar anglishten e tyre. Ka shumë faktorë që mund të ketë shkaktuar aftësinë e ulët të nxënësve në Anglisht:

a) një faktor ka të bëjë me rezultatet e tyre të mëparshme në gjuhën angleze, sesa vëmendje i kanë kushtuar ata gjuhës së huaj që nga cikli nëntë-vjeçar, e më pas gjimnazi;

b) tjetër faktor mund të përmendim mesataren që këta studentë kanë hyrë në këtë fakultet, ku rrjedhimisht nuk kanë pasur rezultate të larta, apo interes të mësimi të gjuhës;

c) tjetër faktor është fakti se që me hyrjen në fuqi të Sistemit të Bolonjës, ngarkesa e gjuhës së huaj është copëtuar, nga dy vite që shtrihej më parë (deri në vitin 2007), tashmë studentët kanë vetëm një semestër kohë për ta përvetësuar gjuhën. Ajo shtrihet në semestrin e parë të vitit të parë, ka gjashtë kredite dhe studentët vlerësohen me notë në fund të semestrit;

d) duke qenë se gjuha e huaj shtrihet në semestrin e parë, të vitit të parë në fakultet, ata e kanë të vështirë përshtatjen dhe përkthimin e tekstit në

gjuhën shqipe sepse në vit të parë ata mësojnë lëndë të përgjithshme siç janë fizika, kimia apo matematika dhe jo lëndë të profesionit, kështu që, përballja e studentëve me terma të specialitetit për herë të parë të bëhet në gjuhë të huaj, çon në një përfundim jo të kënaqshëm të rezultateve të studentëve në gjuhën e huaj, por dhe për faktin se ata nuk janë hasur më parë me këto terma as në gjuhën shqipe. Dua të vej re se, në vit të parë, ne, (mësuesit e gjuhës së huaj), u kërkojmë studentëve që të analizojnë një tekst i cili flet rreth përbërjes së tokës, dheut, shkëmbinjve apo mineraleve (gjuha e tyre e profesionit të ardhshëm);

e) sigurisht që problem shumë i rëndësishëm për t'u përmendur është ai i mungesës së një laboratorit të mirëfilltë të gjuhës së huaj në ambientet e të gjitha fakulteteve të UPT-së.

Për të adresuar këtë problem, një kërkesë u është drejtuar instancave drejtuese në fakultet ku kërkohet që gjuha e huaj të ketë një shtrirje në vitin e dytë apo të tretë akademik dhe ajo të shtrihet gjatë gjithë vitit, pra jo vetëm një semestër. Duke pasur parasysh këtë fakt, si dhe nevojat e studentëve, mendojmë se do ishte e rëndësishme dhe e një nevojë urgjente, hartimi i një programi mësimor i gjuhës së huaj ku të përfshihej në semestrin e parë gjuha e huaj e përgjithshme dhe semestrin e dytë të vazhdohej me gjuhën e profesionit.

f) një tjetër faktor mund të jetë edhe përzgjedhja e metodës në vite: kurset e gjuhës angleze në shumicën e fakulteteve në UPT nuk zhvillohen që në bazat e analizës së gjuhës angleze dhe si rezultat i kësaj, studentët nuk marrin përfitimet e duhura nga kurse të tilla. Për të adresuar këtë problem, u bë një analizë e vlerësimit të metodës e dolën në përfundimin se, problemi është më i lidhur me Anglishten e Përgjithshme (GE) se me Anglishten për qëllime të Veçanta (ESP) dhe për këtë është më e veçantë në nevojat e studentëve. Kjo tregon se krijimi i një programi mësimor të përshtatshëm për studentët e UPT-së ishte një nevojë urgjente.

Në këtë drejtim, shumë studiues (Hutchinson & Waters, 1987; Nunan 1988; Robinson, 1991; Dudley-Evans & John, 1998; Chen W. D. (2009); diskutojnë se identifikimi i nevojave të studentëve duhet të jetë hapi i parë në programimin e këtij programi ESP. Në këtë linjë, pedagogët e gjuhës së huaj angleze, bazuar në problemet e shpjeguara më parë, menduan për të kryer një çështje studimi për të eksploruar nevojat në gjuhën angleze të studentëve të inxhinierisë së gjeologji-minierave. Thënë kjo, pasi punuam deri në vitin 2008 me metodën "Headway", në Tetor të atij viti, departamenti i gjuhëve të huaja vendosi të sillte në përdorim metodën "Technology", metodë e cila u vu në funksion deri në 2013, ku në tetor të këtij viti u vendos një tjetër metodë më bashkëkohore, "Engineering". Sigurisht, çdo përpjekje që bëhet në përzgjedhjen e materialeve e metodave që vihen në përdorim, bëhen për t'u ardhur në ndihmë dhe për të plotësuar nevojat e studentëve.

Metoda bashkëkohore “Engineering”, është e hartuar në mënyrë të tillë që t’ju vijë në ndihmë të gjithë studentëve të cilët studiojnë më UPT dhe ju krijon atyre mundësinë e huazimit të një fjalori teknik dhe është i hartuar nga tekste për lexim, pyetje rreth tekstit, huazim të fjalorit në disa variante, si dhe dëgjim (listening), lexim (reading), të folur (speaking) si dhe të shkruar (writing), në bazë të çdo mësimi të marrë. Metoda është e ndarë në tre nivele, duke filluar me A2, B1, B2, të ndara në 15 Mësime secila. Në fund të programit, studentët janë të aftë të lexojnë dhe përkthejnë materiale në gjuhën e tyre të fushës së specialitetit, të shkruajnë një relacion, të bëjnë një ese, të plotësojnë formularë, të shkruajnë letra formale dhe jo formale si dhe të jenë të aftë të kuptojnë qartë një referim në gjuhën angleze nga një i huaj.

Por, nëse kthehemi tek çështja që kemi ngritur, se, sa të aftë janë studentët të cilët studiojnë në FGJM, për të arritur nivelet e përmendura më lart, kjo është një çështje shumë delikate dhe duhet analizuar me shumë seriozitet. Të pyetur se:

1. Sa shpesh përdoren aftësitë e gjuhës angleze nga studentët e inxhinierisë së gjeologji-minierave në UPT?
2. Sa të rëndësishme janë aftësitë e gjuhës angleze (dëgjimi, leximi, e folura, e shkruara) për studentët në FGJM?
3. Cilat janë mangësitë e studentëve të inxhinierisë së gjeologji-minierave në UPT në gjuhën angleze?
4. Çfarë dëshirojnë studentët e inxhinierisë së gjeologji-minierave që të ndryshojë kurrikulën e gjuhës angleze?
5. Çfarë shtrirje kanë kurset përkatëse të gjuhës angleze për studentët e inxhinierisë së gjeologji-minierave në UPT?

Ata u përgjigjën për sa më poshtë vijon:

1. Studentëve nuk u jepet mundësia e praktikës të gjuhës së huaj gjatë viteve të studimit të tyre në nivelin Bachelor, përveç se gjatë vitit të parë ku ata mësojnë lëndën e gjuhës angleze;
2. Të zotërosh gjuhën e huaj në funksion të profesionit është një element kyç që u nevojitet studentëve për të aplikuar për një vend pune, pasi ata janë diplomuar. Më shumë interes, studentët shfaqën në gjuhën e folur.
3. Mangësitë a tyre janë të shumta, si; vështirësi në të shprehur (për arsye se nuk kanë pasur mundësi praktike të gjuhës gjatë viteve të shkollimit; probleme në përshtatjen e teksteve nga gjuha angleze në gjuhën shqipe; vështirësi në të kuptuar, në të dëgjuar dhe në përkthim; vështirësi në të shkruar si p.sh., formulimin e një letre, e-mail, relacioni, aplikimi formularësh apo projekti, etj.
4. Ajo çfarë ata duan, është shtrirja më e gjerë e gjuhës së huaj në kurrikulën e fakultetit dhe në hartimet e programeve mësimore si dhe mundësia për të praktikuar gjuhën e profesionit.

5. Për sa i përket shtrirjes së kurseve, kjo çështje u përmend dhe analizua më lart.

Konkluzione

Duke marrë parasysh nevojat e studentëve dhe kushtet në të cilat zhvillohet gjuha e huaj në fakultet, atëherë na del në pah fakti se duhen vënë disa standarde të mësimi të gjuhës së huaj që në arsimin nëntë- vjeçar, e gradualisht deri në sistemin Bachelor. Studentët duhet të punojnë me metoda më bashkëkohore që në shkollë të mesme, aty ku bëhet edhe ndarja e profileve, shkencore apo shoqërore.

Në momentin që nxënësit zgjedhin të studiojnë lëndë të profilit shkencor, atëherë edhe metoda, mënyra e të punuarit, duhet ti përshtatet nevojave të tyre. Në këtë mënyrë, nuk do ta kenë të vështirë kur të përballen në universitet me gjuhën e huaj teknike, për arsye se janë njohur më parë me këto lloj termash.

Në fakt, ndjehet ndryshimi tek studentët të cilët vijnë në universitet nga shkolla të mesme profesionale, si p.sh. Shkolla e Mesme “Politeknikumi”, “Harry Fultz”, apo “Turgut Ozal”, ku studentët i kanë zhvilluar të gjitha lëndët në gjuhën angleze dhe janë njohur me gjuhën e huaj të profesionit.

Por që të arrijmë në këtë fazë duhet që Ministria e Arsimit të:

- trajnojë mësuesit në këtë fushë,
- të aplikohen metoda bashkëkohore
- tu krijohet nxënësve mundësia e praktikës së gjuhës në laboratorë të gjuhës së huaj
- nxënësit të mësojnë mënyrat se si bëhet një projekt në gjuhën e huaj të profesionit
- të dinë të analizojnë një tekst në gjuhën e profesionit
- të dinë të shkruajnë një e-mail, ese, raport apo çdo lloj shkresë që ka të bëjë me gjuhën e profesionit.

Nga ana tjetër, duhet bërë edhe një standardizim i krediteve të gjuhës së huaj, ku ato të jenë njësoj në çdo fakultet dhe të shihet më me prioritet shtrirja e gjuhës së huaj, nga ana kohore, në kurrikulat e Universitetit Politeknik të Tiranës.

BIBLIOGRAFI

- Chen W. D., A Pilot Study of Some ROCMA Cadets' Difficulties in English Speaking. WHAMPOA - An Interdisciplinary Journal, 57, 119-126, 2009.
- Dudley-Evans, T., Developments in English for Specific Purposes: A multi-disciplinary approach. Cambridge: CUP, 1998.
- Hutchinson, T & Waters, A., English for specific purposes: A learning centered approach. Cambridge: CUP, 1987.
- Robinson, P., *ESP today: A practitioner's guide*. New York: Prentice Hall, 1991.